

DOČHOVNÍ PEK

ČASOPIS SOCIÁLNÍCH SLUŽEB LANŠKROUN

PODZIM 2014

ÚVODNÍČEK

PODZIM

Slunce už na nebi ospale zívá,
že brzy půjde spát, dolů k nám kývá.
Stromy již oblékají podzimní šat,
barevný a krásný jako už častokrát.
Užijme si posledních krásných dní,
než tu bude počasí sychravé podzimní.

Pro dlouhé podzimní večery Vám
přináším nové stránky plné informací ...

Přeji příjemné počteníčko

Váš Důchodníček ☺

AKTUALITY

VÍTÁME VŠECHNY NOVÉ OBYVATELE NAŠEHO DOMOVA

Za poslední tři měsíce se k nám do Domova přistěhovali: paní Jiřina Dostálková, paní Miluše Šilarová a pan Ladislav Moravec.

„Přátelství je součástí lidského štěstí.“

Jan Werich

LOUČÍME SE

„Smrt se neřídí našimi plány.“

Molière

Bohužel nás opustili:

27. 7. 2014 paní Květa Víšková

31. 8. 2014 paní Jaroslava Mlejnková

Nechť odpočívají v pokoji.

PODZIMNÍ OSLAVENCI

ZÁŘÍ

Lidmila Havlíčková
Anna Kernalová
Anežka Šimečková
Eva Šmídová
Marie Vokálová

ŘÍJEN

Bronislava Delongová
Ludmila Gildainová
František Koudelka
Růžena Prouzová
Věra Šípková
Milada Valentová

LISTOPAD

Jiřina Ježková
Jaroslav Kovařík
Irena Purkertová
Věra Tesařová
Marie Zajícová

Všem přejeme všechno nejlepší, hodně zdraví, štěstí a životního optimismu!

PŘIPRAVUJEME

Výplata zůstatku z důchodu proběhne ve středu 15. října, v pátek 14. listopadu a v pondělí 15. prosince v pokladně Domova pro seniory od 12:30 do 13:30 hodin. Klientům, kteří si nemohou ze zdravotních důvodů do pokladny přijít, donese zůstatek z důchodu paní pokladní do jejich pokoje.

PODZIMNÍ AKCE

I na podzim samozřejmě pro Vás máme připravené akce. Každý měsíc budeme pokračovat v „navštěvování“ jednotlivých **krajů naší republiky**. Do konce roku nás čeká ještě kraj Pardubický, Olomoucký, Jihočeský a Zlínský. Na konci září se **rozloučíme s létem** za zvuku harmoniky a připravíme si naši tradiční

DRAKIÁDU s opékáním brambor, 8. října oslavíme **8. výročí Domova**, v listopadu zavzpomínáme na naše blízké, kteří tu již s námi nejsou, v podobě tradičního **Večera světél**. No a pak se už můžeme jen těšit na zimu, vánoce a věci s tím spojené ☺

„Nauč se se slzami v očích smát, nauč se pohládit se zavřenou dlaní, nauč se rozdat všechno a nemít nic, pak poznáš, že stojí za to žít.“

NEZNÁMÝ AUTOR

OHLÉDNUTÍ

GRILOVÁNÍ ZELENINY K PŘÍLEŽITOSTI OTEVŘENÍ NOVÉ EKO ZAHŘÁDKY

Na zahradě našeho Domova vyrostla nová eko zahrádka založená na trendu zvaném „permakultura“. V podstatě jde o zahrádku, o kterou se stará sama příroda bez většího zásahu člověka. A my ji tu teď máme také. Konkrétně dva záhonky, které jsou navíc vyvýšené, aby se k nim dostali snadno i klienti na vozíčku. K příležitosti otevření (3. 6. 2014) jsme si pozvali pana Radovana Filipa, který nám venku ugriloval různé druhy zeleniny, kterou si předtím s klienty společně očistili, nakrájeli a naložili. Pro mnohé seniory to byla novinka, něco co ještě nikdy neochutnali. Ale všem to moc chutnalo a shodli jsme se, že to zase někdy můžeme zopakovat.

MŠ WOLKEROVA VYSTOUPENÍ MOTÝLEK

10. června 2014 nás v Domově navštívila MŠ Wolkerova, aby nám zpestřila dopoledne. S paními učitel-

kami dětičky nacvičily moc pěkné vystoupení – zazpívaly nám a zahrály na flétničky. Klientům se to moc líbilo, návštěva dětí je vždy moc potěší, budeme se těšit zase na další návštěvu.

RYBAŘENÍ U LANŠKROUNSKÉHO RYBNÍKA

Ano, i rybařit se u nás může. Samozřejmě jsme nešli lovit kapříky do našeho jezírka, ale zajeli jsme si k lanškrounskému rybníku, známému jako Krátký. Pan Radim Vetchý nám nabídl, že s námi a našimi klienty půjde k rybníku a umožní nám, abychom si mohli 19. 6. 2014 zarybařit. Senioři, kteří měli zájem, se posadili k vodě a vyzkoušeli si, co ještě nikdy nedělali, nebo si naopak připomněli svou oblíbenou činnost. Sluníčko nám krásně hrálo a ryby se nám na prut chytaly skoro samy. Odpoledne se nám moc líbilo.

ČERMENSKÉ SLAVNOSTI

I letos se tradičně v Dolní Čermné konal mezinárodní folklorní festival nesoucí název Čermenské slavnosti. A jako každý rok jsme i my u nás v Domově dostali malou ochutnávku z této akce. Přijel k nám se svým vystoupením v pátek 20. 6. 2014 folklorní soubor z Chorvatska – zahráli, zazpívali a zatančili jejich tradiční písně a tance. Vystoupení se nám opět líbilo a už teď se budeme zvědavě těšit, kdo přijede příští rok.

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ A JEJICH KRÁSA JMEN

24. 6. 2014 k nám do Domova přijeli naši „kolegové“ z domova pro seniory z Moravské Třebové. Měli pro nás připravené vystoupení s názvem Krása jmen, kdy o různých jménech nejen zpívali, ale pověděli nám

něco o původu jmen apod. Z návštěvy jsme měli velkou radost a doufáme, že nás zase brzy přijedou pozdravit.

ZAHRADNÍ PÁRTY S CIRKUSEM JUNG

Loni jsme měli Melounovou, letos jsme si udělali ZAHRADNÍ PÁRTY :) Kromě našich klientů jsme v pondělí 14. 7. 2014 ještě pozvali dětičky našich zaměstnanců s jejich maminkami či babičkami. V dopoledních hodinách se zahrada Domova proměnila v místo plné zábavy – pestrobarevné balonky visely na stromech i altánku, který byl ještě ozdoben krásnou girlandou, k se-

zení tu byly lavičky, židle, ale i deky a polštáře na trávě. Altánek se změnil na občerstvovací stánek, kde nám naše šikovná paní šéfkuchařka za asistence aktivizační pracovnice smažila palačinky s ovocem a šlehačkou. K zakousnutí jsme měli také kousky výborného ovoce. Velkým překvapením letos bylo vystoupení cirkusu Jung. Jungovi předvedli nejen své umění, různé akrobatické kousky a další úžasné věci, ale také zapojili dětičky – měli pro ně totiž připravené soutěže a úkoly, za které dostaly drobné dárečky. Bylo nádherné pozorovat úsměvy na všech tvářích – nejen dětských, ale i jejich mami-

nek a dalších členů rodiny, našich zaměstnanců, ale i na tvářích účinkujících. Počasí nám přálo, krásně hřálo sluníčko a bylo teplíčko. Moc jsme si to společně užili. Tak snad to za rok zase zopakujeme ...

A samozřejmě všem děkujeme – těm, co se podíleli na přípravách, na programu, ale i těm co za námi přišli ;)

SLOVA Z NAŠICH ŘAD

SLOVO PANA ŘEDITELE

Vždy, když mám dodat článek do našeho Důchodníčku, si uvědomím, jak ten čas rychle běží kolem nás. Vždyť jsem „před chvílíčkou“ psal do jarního čísla, a už je tady opět podzim. Jak se rychle střídají tyto roční období, tak i rychle naskakují roky našeho bytí. Jak stárnu, tento spěch času si uvědomuji stále intenzivněji. Když jsem byl před dvěma roky v USA v jednom z národních parků podívat se na tisíce let staré sekvoje, uvědomil jsem si, jak je lidský život ve skutečnosti vlastně neskutečně krátký. O to víc mě pak mrzí, že si někteří lidé ne-

dokážou vážit času vyměněného nám na této krásné zemi a šíří kolem sebe zlobu, zášť, pomluvy, nepříjemnosti apod. A z pohledu těchto obrovitých stromů pamětníků je veškeré lidské hašteření zcela pomíjivé a bez-významné.

Většina z nás má možnost život vést v úctě k druhým, k jejich soukromí, k jejich povaze i k jejich případným zdravotním problémům. Jestli tuto možnost využijeme, pak nás okolí vnímá jako bezkonfliktní, kamarádké a rádo s námi navazuje řeč. Na světě nejsme „nikdy sami“. V opačném případě s námi, v obavách konfliktu, nikdo

o diskuzi nestojí. Jsme potom osamělí, mrzutí a z míry nás vyvede jakákoli maličkost, která nezapadá do našeho vysněného světa. Pokud žijeme v úzkém kolektivu, který klienti domova pro seniory vytvářejí, je naše schopnost společenského začlenění ještě důležitější. Vždyť popovídání si s vrstevníkem je nenahraditelné. Nikdo jiný než právě vrstevník nemůže zavzpomínat na uplynulá léta, na radosti i starosti ve vašem aktivním životě a třeba i na školní léta.

Proto s nadcházejícím podzimem, kdy se den již velice rychle krátí a přilehlá zahrada

již tolik k procházkám neláká, zkuste se kolem sebe rozhlédnout, zda třeba právě vy nejste ten správný vypravěč

nebo posluchač pro někoho, který se cítí sám. Přidáte-li k tomu trochu úsměvu, i vám se šedý podzim určitě změní

na prozářený. A já vám k tomu budu usilovně držet pěsti.

Ing. Milan Minář

SLOVO ZE SOCIÁLNÍHO ÚSEKU

AKTIVITY BUDOU !

Léto nám skončilo a s ním i čas dovolených. Přes letní měsíce byly akce omezeny, ale teď jsme již v plném počtu, odpočinutí a plni sil, takže aktivit bude dost. Stačí sledovat jen nástěnky a vybrat si tu správnou pro Vás.

26. října 2014 se nám mění letní čas na zimní, to znamená, že se hodinové ručičky přetočí ze 3:00 na 2:00 hod.

„Co je největší ztrátou času? Počítat hodiny.“

*Autor:
Francois Rabelais*

PEČEME, VAŘÍME, SUŠÍME ...

Tak jsme se rozhodli, že si zaplníme spižírnu vlastními výtvary. Houby, co jsme dostali, jsme si s klienty očistili, nakrájeli a usušili, takže až budeme dělat ve vařeníčku, pečeníčku nějakou dobrůtku, můžeme je použít. Také jsme měli nějaké ovoce – co s ním? Z části jsme uvařili domácí povidla a ze zbytku udělali pečený čaj, který si budeme vařit při dlouhých zimních večerech třeba v lidové světničce.

Pokud někdo máte námět nebo recept na nějakou domácí dobrůtku, jako třeba marmelády, kompoty apod., klidně ho doneste do kanceláře sociálního úseku. Nebo pokud máte houby či ovoce na sušení a vaření, které byste nám chtěli darovat, klidně ho přineste na sociální úsek.

PŘIJĎTE POSEDĚT ...

Venku se pomalu, ale jistě začíná ochlazovat, a tak nastává ideální čas pro posezení na naší zasklené terase, kde si u plápolajícího krbu, za skleněnou zástěnou, co vás chrání před chladem a větrem, můžete s přáteli a spoluobyteli posedět a popovídat.

Neváhejte tyto prostory využít, kdykoliv, jen budete mít chuť 😊

8. výročí Domova

Jako by to bylo včera, co se poprvé otevřely dveře našeho Domova, a první klienti se začali stěhovat. A přesto tomu letos bude osm let. Přesně 9. října 2006 se začali zabydlovat první obyvatelé Domova.

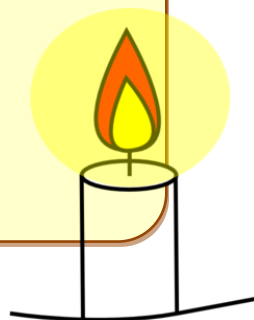
Výročí našeho Domova zase oslavíme. Nebude to sice velká párty s balónky apod., ale určitě to bude příjemný den. Program bude připraven, uděláme si kavárničku, prohlédneme fotky, kterých jsme za ty léta udělali nespočet, a popovídáme si, kdo má jaké vzpomínky. Bližší informace budou včas zveřejněny na nástěnkách a ve výtazích.

VEČER SVĚTEL

Pro každého, kdo s námi bude chtít zavzpomínat na své milé, kteří tu již nejsou s námi, připravujeme tradiční Večer světél. Protože dušičky (2. 11.) připadají letos na neděli, uděláme si večer světél již v pátek 31. října.

Bližší informace budou předem vyvěšeny na nástěnkách.

MEZINÁRODNÍ DEN CHLEBA

16. ŘÍJEN byl uznán jako mezinárodní den chleba. I u nás si tento den chceme zpestřit. Proto jsme k nám do Domova pozvali do kavárničky pana ředitele pekárny Nopek.

Přijďte za námi posedět a popovídat si. Určitě se dozvíte něco zajímavého z prostředí pekárny a zodpovězeny budou určitě i Vaše dotazy.

LETNÍ KINO SOUTĚŽ

Do rukou se nám dostaly krásné staré předměty ze světa filmu, proto jsme se o to chtěli s Vámi podělit, takže jsme v kulturní místnosti udělali výstavu. A aby nezůstalo jen u toho, udělali jsme i letní promítání a soutěž. Pro ty, kdo nesoutěžili, na následujících dvou stránkách jsou otázky, které si alespoň cvičně můžete zodpovědět. Ze soutěžících nejlépe odpověděly: paní Šimečková, paní K. Šilarová, paní Hromádková a paní Čermáková.

LETNÍ KINO - kvízová soutěž

Na místo teček doplňte do textu správná slova:

Něco málo o kameře ...

Kamera je v podstatě typ fotoaparátu, který pořizuje mnoho snímků ve velké rychlosti za sebou a díky tomu se snímky jeví jako souvislý obraz – film, video, obrazový záznam.

Prvními významnými průkopníky byly bezesporu bratři ..... (doplňte alespoň příjmení bratrů) a jejich legendární záznam jedoucího vlaku. Záznam byl proveden přístrojem, který pojmenovali jako ..... (název přístroje). Na počátku 19. století pak vznikají první filmová studia, v roce ..... (doplňte rok) byl uveden první barevný film na plátnech New Yorských kin a od té doby zažívá film jasný vzestup. Video kamery zažívají největší rozmach v druhé polovině ..... . století. Tento proces kopíroval vývoj fotoaparátů, které rovněž přecházely od jednoduchých přístrojů ke stále složitějším. První fotoaparáty a kamery obsluhovali pouze odborníci a běžný člověk mohl vidět až výsledek jejich práce. Nedostupnost byla dána vysokou cenou a také tím, že vše bylo teprve na začátku...

... a také o filmu ...

První filmy promítali bratři ..... (doplňte alespoň příjmení bratrů) v roce 1895, ovšem pouze dokumentární (příjezd lokomotivy na nádraží) a viděli v tom pouhou pouťovou atrakci. Patří jim však zásluha za promítání filmu na plátno pro celý sál plný lidí. Teprve další Francouz, Georges ..... (doplňte příjmení), naučil film vyprávět příběhy (Cesta na Měsíc, Cesta do neznáma, Dobyetí pólu).

Postupně se film stával médiem poměrně oblíbeným, zpočátku zejména žánr grotesky, jehož nejvýznamnějším představitelem byl ..... (doplňte jméno herce). V americké vesničce Hollywood, nyní předměstí Los Angeles, byla vybudována filmová studia, která se postupně rozrostla na největší světovou „továrnu na sny“. Časem získal film (původně černobílý a nezvukový, natáčený kamerou s ruční klikou) různé technické vymoženosti. Nejdříve motor, zajišťující rovnoměrné natáčení i promítání, potom také zvuk (v roce ..... (doplňte rok) byl natočen první zvukový film prezentovaný v Berlíně - Jazzový zpěvák) a barvu.

Brzy se z filmu stal jeden z nejvýznamnějších uměleckých průmyslů 20. století. Nejlepší filmy (popřípadě herci, režiséři, kameramani, střihači a jiné filmové profese) jsou pravidelně odměňovány cenami, z nichž nejprestižnější je cena Americké filmové akademie ..... (doplňte název ceny).

Neznali jste odpovědi? Nevadí, tady jsou:

- bratři Auguste a Louis Lumièrové
- kinematograf
- první barevný film uveden v roce 1909
- 20. století
- bratři Auguste a Louis Lumièrové
- Francouz Georges Méliès
- herec Charlie Chaplin
- 1927 natočen první zvukový film
- cena nese název Oscar

Tak to bylo pro zajímavost a toto BYLY soutěžní otázky:

1. Jak se jmenuje tento herec – jeden z českých nejznámějších prvorepublikových herců →
2. „Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastný ...“
Ve kterém filmu zazněla tato věta?
3. Jak se jmenuje československý seriál z nemocničního prostředí, kde hrál např. Ladislav Chudík, Miloš Kopecký, Josef Abraham, Hana Maciuchová, Jana Štěpánková, Iva Janžurová, Josef Dvořák a další?
4. Jak se jmenuje herec, který hrál Trautenberka v Krkonošských pohádkách?
5. Vyjmenujte 5 filmů, ve kterých hrál Vladimír Menšík
6. Jak se jmenuje večerníček na obrázku? →
7. Který herec propůjčil hlas večerníčku z obrázku?
8. Jak se jmenuje film, ve kterém hrál Jaroslav Marvan hlavní postavu mrzutého revizora pražských dopravních podniků, který odjel na rekreaci do zasněžených Vysokých Tater?
9. Ve kterém filmu zazněla věta „Zavřete oči, odcházím ...“ a kdo ji řekl?
10. Napište alespoň jeden český film, co získal cenu Oscara:

POZOR ! SOUTĚŽ JE JIŽ UKONČENA !

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI:

1. Oldřich Nový
2. Rozmarné léto
3. Nemocnice na kraji města
4. Ilja Prachař
5. např. Zlatí úhoři, Arabela, Půl domu bez ženicha, Což takhle dát si špenát, Jak se budí princezny apod.
6. Maxipes Fík
7. Josef Dvořák
8. Anděl na horách
9. film Kristián – řekl ji Oldřich Nový
10. Ostře sledované vlaky, Kolja ...

MEZINÁRODNÍ DEN SENIORŮ

1. ŘÍJEN byl uznán jako mezinárodní den seniorů. Je to den, který ukazuje na to, že bychom si měli uvědomit, s čím se musí potýkat senioři, co je pro ně obtížné. Váš den u nás, obdobně jako loni, oslavíme v pondělí 29. září. Budeme pro Vás mít připraven příjemný program. Bližší informace budou včas vyvěšeny na nástěnkách.

SLOVA Z VAŠICH ŘAD

Neváhejte a napište nějaký článek, báseň, nápad nebo cokoli Vás napadne do příštího čísla Důchodníčku. Přinést to můžete buď osobně na sociální úsek, nebo vhodit do schránky na stížnosti umístěných na patrech.

TRÉNINK PAMĚTI

Nejen tělo potřebuje protáhnout. I naše paměť, aby fungovala tak, jak má, musí se procvičit. Zde je pár jednoduchých tipů, jak ji trénovat.

1. Vyjmenujte 10 slov, která začínají na slabiku „ZE“.
2. Vyjmenujte, jaké předměty by neměly chybět na HASIČSKÉ STANICI.
3. Doplňte slovo opačného významu (např. tlustý – hubený):

LÍNÝ

SEDĚT

HLUČNÝ

SYTÝ

NEPOSEDNÝ

BEZBARVÝ

SLABÝ

VLASTNÍ

SMUTNÝ

TEPLÝ

NAD

ROZUMNÝ

PLNÝ

HLOUPÝ

4. Doplňte křestní jména:

Radúz a .....

Křemílek a .....

Bolek a .....

Břetislav a .....

Romulus a .....

Adam a .....

Šimek a .....

Othello a .....

Přemysl a .....

Faust a .....

Čert a .....

Maková panenka a .....

Spejbl a .....

Oldřich a .....

Kain a .....

Jeníček a .....

A MÁME TU POKRAČOVÁNÍ ....

Michal Škrabálek napsal článek s názvem „400 zajímavostí o lidech, přírodě a vesmíru“ – ačkoliv jich je jen 399 ☺.

→ <http://michal.skrabalek.cz/nazory/300-zajimavosti-o-lidech-prirode-a-vesmiru>

Tak tady je slíbené pokračování zajímavostí:

Společnost & Technika

198. Průměrný člověk se zasměje pětkrát denně. Také se vám zdá, že je to nějak málo?
199. Za druhé světové války stavěli Němci falešné letiště ze dřeva jako cíle pro britské bombardéry. A čekali. A čekali. Jednoho dne na takové letiště skutečně Britové shodili bombu. Ta bomba byla dřevěná. Britský smysl pro humor byl vždy na úrovni.
200. Při porodu v Africe zemře každá 16. rodící žena. Evropanky jsou v klidu, porod nepřežije jedna z 1400.
201. V 19. století se využívaly miliony lidských mumií jako palivo do lokomotiv. Kde nebylo dřevo a uhlí, přišly vhod vyschlé mrtvoly, těch je pořád dost.
202. Lidé s nízkým sebevědomím kritizují druhé o 80 % častěji, aby se cítili chytřejší.
203. Elektrické křeslo vymyslel zubař.
204. Tour de France 2005 vyhrál jezdec, který skončil na 23. místě. Všichni před ním byli diskvalifikováni za doping. → Bylo to trošku jinak, toto klání bylo nakonec vyhodnoceno jako závod bez vítěze. Během soutěže bylo provedeno 143 testů moči a 21 testů krve. Všechny byly negativní. Na podvody se přišlo až zpětně a díky tomu byly výsledky dodatečně upraveny.
205. Boeing 747 se skládá ze 6 milionu součástek od 800 různých výrobců, polovina jsou nýty. Obsahuje 274 km kabelů, 8 km potrubí, 66 tun hliníku a 18 pneumatik. Vrchol ocasu je 20 metrů nad zemí - jako šestipatrová budova. Jedno křídlo váží 13 tun; o rozloze 525 m². Na výrobě se podílelo 75 tisíc inženýrů. Dolet je přes 13 tisíc km. Při mezinárodním letu se na palubě přepravuje přes 6 tun jídla pro cestující. Stroj může natankovat téměř čtvrt milionu litrů paliva. Spotřeba je okolo 1000 litrů na 100 km (tank má spotřebu 400 - 800 l / 100 km).
206. Výrobní cena iPhone je přibližně třetinová oproti prodejní. Málokdo vás natáhne tak jako Apple.
207. Čínský znak pro slovo "potíže" je zobrazován jako dvě ženy pod jednou střechou. Trefné.
208. Dle českého zákona mohou patnáctiletí souložit, ale nesmějí se dívat na porno.
209. V reklamě na pivo se k dosažení krásné pěny používají mycí prostředky.
210. Pokud vyrazíte letadlem z Tokia do Honolulu v 7:00 ráno, dorazíte 19:45 **předchozího** dne. A když pojedete vlakem z Moskvy do Vladivostoku, během cesty si přetočíte hodinky 7x, Transsibiřská magistrála totiž prochází osmi časovými pásmy. Jedná se o nejdelší železniční trať, je dlouhá 9288 kilometrů.

225. New York se vzdaluje od Londýna o 2,5 centimetru ročně.
226. Sanyo v čínštině znamená *Tři oceány*, Mitsubishi *Tři diamanty* (jsou zobrazeny i v logu). Hitachi znamená v japonštině *Svitání*. Subaru je jméno souhvězdí (také zobrazeno v logu). Daewoo znamená v korejštině *Velký vesmír*. Canon je pojmenován na počest boha Kwanon. Nintendo je složeno z japonských znaků „Nin-ten-to“, což znamená *Nebe požehná tvrdé práci*. Značka Google označuje číslo jedna se sto nulami.
227. Průměrný člověk si za svůj život 4000 x zasouloží a nabřečí 52 litrů slz. Někdo tady musí pořádně zvedat průměr...
228. Černá skříňka v letadlech je oranžové barvy. A i když je po letecké havárii nalezena nepoškozená, většinou k objasnění moc nepomůže.
229. Henry Ford vybral černou barvou pro automobil modelu T, protože černá usychala nejrychleji.
230. Zubní kartáčky se používají až od roku 1780. Toaletní papír je z podobného období. Před tím si lidé čistili zadek slupkami ovoce.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ ...

710 LET OBCÍ NA LANŠKROUNSKU

Celá řada obcí na Lanškrounsku si letos připomněla 710. výročí. Podle historických dokladů český král Václav II. Královskou listinou z 23. 10. 1285 předal Závaši z Falkensteina a jeho synu Ježkovi město Lanškroun a všechna města i vesnice, které k tomuto městu náležejí, které kdysi Oldřichu z Drnholce a Heřmanu z Oštěchu náležely. Listinou z 21. 5. 1304 potvrzuje král Václav II. město Lanškroun s 24 vesnicemi jako dar Zbraslavskému klášteru (Königsaal), učiněný v roce 1292. Lanškrounsko tehdy náleželo k lanšperskému panství. Zachovaná listina je důležitým písemným pramenem pro dějiny regionu, neboť poprvé uvádí jména zdejších osad. Z nich bylo 24 v té době příslušné tzv. districtu Landeschronensi; 22 k districtu Wilhelmverdensi a dvě se nalézaly i circa Mutam, - kolem Vysokého Mýta. Landeschron je dnešní Lanškroun a Wilhelmsverd (= Vilémův ostrov, podle člena rodu Kouniců, kteří před půl stoletím kraj kolonizovali), jak nazývali tehdy oblast okolí Ústí nad Orlicí – sama listina o Ústí hovoří jako o „Usci dicitur“. Obě místa byla tehdy městy - civitas a jsou uvedeny též dvě trhové vsi (Villa forensis): Gablona (Jablonné nad Orl.) a Tribovia Bohemicalis (Česká Třebová).

V distriktu lanškrounském to bylo:

- ❖ město **Lanškroun** (civitas Landeschron)
- ❖ Žichlínek (Sichlingsdorff)
- ❖ Sázava (Zasow)
- ❖ Albrechtice (Albrechtsdorff)
- ❖ Herbortice (Herbortsdorff)
- ❖ Dolní a Horní Heřmanice (Hermansdorff)

- ❖ Výprachtice (Wiprechtsdorf)
- ❖ Čenkovice (Czunkensdorff)
- ❖ Orličky (Reinprechtsdorff),
- ❖ trhový městeček Jablonné (Gablona Villa forensis),
- ❖ Jamné (Perschtolsdorff),
- ❖ nejspíše zaniklá obec Ludmindsdorff
- ❖ Verměřovice (Wernhersdorff)
- ❖ Valteřice (Waltrsdorff)
- ❖ Bystřec (Walthersodrf)
- ❖ Petrovice (Petirsdorff),
- ❖ Čermná (Rottenwasser)
- ❖ Jakubovice (Jacobsdorff)
- ❖ Třešňovec (Jansdorf)
- ❖ Rudoltice (Rudolphsdorff)
- ❖ Damníkov (Tamichsdorff)
- ❖ Trpík (Tirpings),
- ❖ Luková (Lucow),
- ❖ zřejmě zaniklá obec Woitsdorff
- ❖ Květná - Kozí noha (Cigenfus)

Identifikace většiny někdejších názvů staré listiny s dnešními jmény obcí nečiní téměř potíže, až na několik málo výjimek, z nichž dvou si povšimneme blíže.

O osadě, v listině zapsané jménem Ludmindsdorff, se často soudí, že se jedná o ves zaniklou. V názvech obcí bývají skryta křesťní jména. Často je poznáme podle toho, že mají koncovku -dorf, což znamená ves. Jméno obce, tedy bývá většinou památkou na zakladatele nebo na první zákupní rychtáře, ale mohou být spojena například se jménem patrona místního kostela. To by v tomto případě teoreticky bylo možné, jméno Ludmina bylo v některých krajích ekvivalentem Ludmily, a úcta k patronce země je věcí snadno pochopitelnou. V historických pracích o regionu se občas vedou spory, zda nejde, v tomto případě, o ves ležící poblíž Tatenic.

Poněkud záhadou zůstává osud vsi Woitsdorf. V listinách bývá vzpomínána jako majetek lanškrounské rychty v období 14. - 16. století. Kde se nacházela, je však neznámé, podle některých ležela mezi Žichlínkem a Lukovou, podle jiných mezi Jakubovicemi a Lanškrounem.

Mnoho ze zmíněných obcí je ve skutečnosti starší nejméně o desítky let, než byly zmíněny v královské listině. Přesto stojí za to připomenout toto výročí.

PROKOP DIVIŠ

Václav Prokop Diviš, vlastním jménem Václav Divišek (narozen 26. března 1698 Helvíkovice u Žamberka – zemřel 21. prosince 1765 Přímětice u Znojma), byl slavný český katolický kněz, teolog, člen Premonstrátského řádu, přírodovědec, léčitel, hudebník a vynálezce. Je znám především jako vynálezce bleskosvodu či hromosvodu. Svůj „meteorologický stroj“, který fungoval jako bleskosvod, sestrojil dříve (1754) než světově uznávaný vynálezce bleskosvodu Benjamin Franklin (teoretický koncept 1753, sestrojen 1760). Divišova koncepce byla ovšem odlišná od Franklinovy, jeho bleskosvod byl především uzemněný, a proto fungoval lépe.

Mládí

Václav Divišek se narodil v malé zemědělské usedlosti na okraji Žamberka manželům Anně a Janu Diviš-

kovým. Žil zde se svými sourozenci do roku 1714, když zemřel jeho otec, nevelké hospodářství převzal jeho starší bratr Jan. Rodný dům Prokopa Diviše stojí dodnes na levém břehu řeky Divoké Orlice v Helvíkovicích a od roku 1965 je zpřístupněn veřejnosti jako součást součástí Městského muzea v Žamberku.

Studium

Mladý Václav byl vynikajícím studentem. Na přímělu příbuzného, rektora jezuitské koleje ve Znojmě Jindřicha Dušíka, byl přijat na studia jezuitského latinského gymnázia ve Znojmě jako stipendista premonstrátů Louckého kláštera. Po složení řeholní slibu přijal jméno Prokop a své příjmení změnil na Diwisch (v českém pravopisu Diviš).

Působení v Louce u Znojma a v Příměticích

V roce 1720 po absolvování středoškolského studia vstoupil jako novic do premonstrátského řádu v Louce

u Znojma. V září roku 1726 byl vysvěcen na kněze. Zároveň se stal učitelem přírodních věd. Roku 1729 je jmenován profesorem filosofie a teologie. Během své pedagogické činnosti rozpracovává disertační práci z oboru teologie a filosofie. Roku 1733 úspěšně obhájil svou práci a byl v Salzburgu promován na doktora teologie a v Olomouci na doktora filosofie. Po promoci v Salcburku je jmenován podpřevorem kláštera v Louce. V roce 1736 přijal návrh opata Nolbeka, aby se ujal řízení farnosti v Příměticích u Znojma a stal se farářem. Zde se plně věnoval svým experimentům se statickou elektřinou. K tomuto účelu si vlastnoručně zhotovil přístroj zvaný elektrum. Byla to skleněná koule, upevněná k dřevěné hřídeli, jejímž otáčením a třením o polštář z telecí kůže získával elektřinu. V období 1741 —1742 převzal Prokop Diviš úřad převora v klášteře v Louce a díky své prozíravosti zachránil rozsáhlý loucký klášter před zkázou během prusko-rakouské války.

Působení v Příměticích a první pokusy s elektřinou

V roce 1742 se vrátil zpět na přímětickou faru a tam pokračoval ve svých výzkumech. Již tehdy zjistil, že blýskání a hřmění za bouřky je ele-

ktrické podstaty a jde vlastně o tytéž jevy, které pozoroval při svých pokusech. Pověst o jeho experimentech se brzy donesla k císařskému dvoru do Vídně. V roce 1750 byl vyzván, aby své pokusy demonstroval přímo před zraky císaře Františka Štěpána I. Lotrinského a císařovny Marie Terezie. Císařský pár byl pokusy tak nadšen, že jej odměnil zlatými medailemi se svými podobenkami. Celou dobu vedl i čilou korespondenci s fyziky po celém světě.

Vynálezecká a publikační činnost

V roce 1753 byl v Petrohradě při pokusech zabit bleskem profesor Georg Wilhelm Richmann a to vyprovokovalo Diviše k tomu, aby sepsal krátké latinské pojednání o svádění elektrických výbojů z mračen do země. Tuto zprávu 24. října 1753 poslal do Petrohradu Akademii věd k posouzení. Zpráva však došla pozdě. O německé vydání Divišova pojednání, které se ovšem značně liší od Zprávy petrohradské akademie věd, se zasloužil Divišův obdivovatel Johann Ludwig Fricker. Akademie věd Divišovým teoriím nevěnovaly patřičnou pozornost, protože začínaly citáty z Bible a rozvíjely elektro-teologické teorie, které v té době byly již zastaralé. Přes tyto rétorické nedostatky a neznalost jazyka současné vědy, byly konkrétní Divišovy poznatky užitečné a pozornost akademiků by si zasluhovaly. Vědecká veřej-

nost byla tehdy hluboce ořesena tragickou smrtí profesora Richmanna a pokusy s blesky byly zastaveny. Prokop Diviš se však rozhodl realizovat svůj záměr postavit meteorologický stroj. Divišův „meteorologický stroj“ (machina meteorologica) nebyl hromosvod v dnešním slova smyslu. Divišův stroj měl trvale vyrovnávat napětí mezi nebem a zemí, a tak odvracet samotný vznik výboje. Základem stroje byl vodorovný železný kříž umístěný na patnáctimetrovém (a později 41,5 m vysokém) stožáru. Ramena kříže byla na konci kolmo doplněna kratšími vodorovnými tyčemi, na kterých bylo umístěno 12 kovových krabic, v nichž bylo do silné vrstvy železných pilin vloženo celkem asi 400 k obloze čnicích ostrých kovových hrotů. Celá konstrukce byla vodivě spojena se zemí třemi řetězy.

15. června 1754 vztyčil Prokop Diviš svůj povětrnostní stroj. Byla to soustava 400 kovových hrotů spojených s uzemněním, která měla odsávat elektřinu z oblak a snižovat tak nebezpečí vzniku blesku. Fungovala samozřejmě i jako bleskosvod. Americký vědec a státník Benjamin Franklin přišel již v roce 1749 s důkazem, že blesk je elektrické podstaty. Svůj tyčový uzemněný bleskosvod však postavil ve Filadelfii až v roce 1760, tedy šest let po Divišovi. Jednalo se o zařízení ideově odlišné od vynálezu Václava Prokopa Diviše. Benjamin Franklin svůj jednohrotý bleskosvod sestrojil

na základě jednodušší a správnější představy, že bleskosvod pouze svádí blesky na neškodné místo a nemůže zabránit vzniku výbojů. Jeho bleskosvod se dal snáze sestrojít, poskytoval skutečnou ochranu bez zbytečných nákladů, a rychle se proto rozšířil. První Franklinův bleskosvod byl v Čechách vztyčen roku 1775 na zámku Měšice u Prahy.

Svá pozorování prováděl Diviš při každé bouřce. Jejich výsledky zasílal do Prahy profesoru Sorinkinovi. Svě závěry sepsal v rozsáhlém pojednání „Magia naturalis“ (O podstatě atmosferické elektřiny), který dedikoval císařovně Marii Terezii. Princip svého vynálezu si Diviš ověřil dokonce i při návštěvě císařského dvora, kde pomocí hrotů ukrytých ve své paruce rušil experimenty dvorních fyziků.

V roce 1759 postihlo celou střední Evropu nebývalé sucho. V Přimětích se však vesničané domnívali, že pravou příčinou tohoto sucha je Divišův bleskosvod, který rozhání mraky. Proto v březnu roku 1760 vnikli do za-

hrady přímětické fary, uvolnili zemnicí řetězy a celou konstrukci bleskosvodu strhli a zničili.

Diviš udržoval kontakty s vědci a vzdělanci své doby. Dopisoval si mimo jiné s Leonhardem Eulerem.

Jedna kopie Divišova bleskosvodu dnes stojí vedle jeho rodného domku a druhá kopie je umístěna na budově Divišova divadla, postaveného a otevřeného v roce 1926 v Žamberku. Další kopie stojí u Památníku Prokopa Diviše ve Znojmě-Přímětících.

Elektrický hudební nástroj „Denis d'Or“

Roku 1753 využil Diviš (sám výborný hudebník) elektrickou energii také u vlastního hudebního nástroje. Sestrojil unikátní strunný nástroj „Zlatý Diviš“ (Denis d'Or). Elektrina měla čistit zvuk strun. Tento unikát měl 790 kovových strun, 3 klaviatury, trojí pedálový systém a byl napojen na elektrickou energii leydenských láhví. Johann Ludwig Fricker, který Diviše osobně navštívil v jeho působišti v Přímětících u Znojma, podal o jeho hudebním nástroji nadšenou zprávu v Tübingských učených zprávách

(Tübingsche Berichte von gelehrten Sachen, XXX, červenec 1754, 395). Připomínal zvuk dechových i strunných nástrojů a dokázal zastoupit orchestr. Denis d'Or dokonce okouznil císaře Josefa II. natolik, že v roce 1784 nařídil při konfiskaci majetku kláštera v Louce, aby byl převezen ke dvoru do Vídně, kde na něj koncertoval mnich Norbert Weiser. Nástroj se však do dnešní doby nedochoval, jeho stopy končí v Prešpurku.

Zkoumání využití elektřiny pro léčebné účely

Diviš využíval statickou elektřinu také pro léčebné účely, pozoroval její blahodárny vliv na léčení různých forem ochrnutí, revmatismu a svalových křečí.

Jeho léčení probíhalo tak, že na podstavec z dobře vysušeného bukového dřeva byla postavena deska na speciálních nožkách pokrytá vlněným koberečkem a pak na ni na židli posazen nemocný. K elektrizování Diviš používal kovové tyčky, opatřené kuličkou, zasazené do dobře izolované rukojeti. Tyčka byla spojena vodičem se zdrojem elektřiny. Léčením

si Diviš proti sobě postavil nejen lékárníky, ale také lékaře a kněží. Využití elektrické energie k terapeutickým účelům Diviš konzultoval s dvorním lékařem císařovny Marie Terezie Gerardem van Swietenem, který byl uznávanou autoritou v oboru medicíny a lékařství v Rakousku a Divišovo uplatňování elektrické energie velmi pozitivně oceňoval. O svých pokusech Diviš sepсал mnoho pojednání, tiskem ale vyšla pouze některá a to ještě navíc mimo Rakousko, kde neprošla cenzurou.

Prokop Diviš zemřel 21. prosince 1765 v klášteře v Louce u Znojma. Dnes je právem řazen mezi vědce světového významu.

Obrázek: Elektrum Prokopa Diviše (replika třecí elektřiny)

PROJÍŽDÍME REPUBLIKOU

MILEŠOVKA

Milešovka (německy Milleschauer, Donnersberg) je nejvyšší hora Českého středohoří. Její vrchol leží ve výšce 836,5 metrů nad mořem. Jméno získala podle nedalekého Milešova (2 km). Byla zde zřízena národní

přírodní rezervace (51,3 ha, od roku 1951). Z vrcholu hory je kruhový rozhled do dalekého okolí, Milešovka totiž všechny ostatní vrchy v Českém středohoří výrazně převyšuje. Také proto se jedná o místo s nejdrsnejším podnebím v Čechách. Milešovka je považována za největrnější

horu Česka, bezvětří je tu jen osm dní v roce.

V roce 2013 došlo k opětovnému vyhlášení národní přírodní rezervace ve vrcholové partii Milešovky. Nové vyhlášení odstranilo rozdíly mezi historickými údaji a současnou rozlohou území, které vyžaduje ochranu.

Příroda

Na příkrých stránkách roste především dub, občas buk, javor nebo smrk. Na sutích rozpadávající se skály lze najít celou řadu vzácných chráněných rostlin. Významnou lokalitou jsou Výří skály, asi 30 metrů vysoká skalní stěna bez lesnatého porostu. Kvete zde lilie zlatohlavá, kosatec bezlistý, plicník lékařský. Dále se tu vyskytuje kapradinka skalní a medvědice lékařská.

Vrchol

Na vrcholu Milešovky vznikla ve 20. letech 19. století jedna z prvních horských restaurací v Čechách. V roce 1905 byla na vrcholu zřízena meteorologická stanice a u ní pak 19 metrů vysoká rozhledna. Dnes je na vrcholu hory umístěno stálé meteorologické pracoviště Ústavu fyziky atmosféry, který je součástí Akademie věd ČR. Za příznivého počasí je rozhledna přístupná veřejnosti, ve věži je umístěna stálá expozice, výstup je obvykle provázen odborným výkladem o historii a výsledcích meteorologických pozorování. Nachází se zde také významný telekomunikační bod

užívaný zejména pro dálkový přenos dat (mimo jiné též užívaný pro komunikaci mezi Prahou a některými městy v severních Čechách). Na vrcholku hory je stálá meteorologická a telekomunikační služba, pro zajištění provozu na vrcholku hory byla od severu zřízena malá nákladní lanová dráha.

Turistika

Milešovka je jako dobře přístupný vrchol s vynikajícím výhledem turisticky velmi atraktivní již od 19. století a je hojně navštěvována. Značené turistické trasy vedou z Velemína, Bílky, Černčic a Milešova. Na Vrcholu je o svátcích v turistické sezóně obvykle dostupné občerstvení, rovněž se zde nachází řada informačních tabulí věnovaných historii meteorologické observatoře, okolní přírodě a meteorologii. Jde o místo dalekého rozhledu, které znalec a milovník Českého středohoří, německý přírodovědec a cestovatel Alexander von Humboldt označoval za 3. nejkrásnější vyhlídku na světě.

REMINISCENČNÍ OKÉNKO

Co to je reminiscenční terapie? Reminiscence znamená „vzpomínka“. Reminiscenční terapie je tedy vlastně terapie za pomoci našich vlastních vzpomínek. Abychom si lépe vybavily naše dávné vzpomínky, můžeme jako pomůcku používat různé staré předměty, staré filmy a melodie, fotografie apod. V naší mysli se přeneseme do doby, kdy nám bylo dobře, a na chvíli zapomeneme na naše současné problémy a starosti. Reminiscenční terapie může probíhat i na dané téma, kdy vzpomínáme třeba na naši svatbu, první školní den, dovolenou atd.

Zkusme si teď také společně zavzpomínat. Pohodlně si sedněte, dejte si kávičku a vybavte si dávné vzpomínky. Protože nastává podzim, zkuste si vzpomenout, jak jste je u vás ve městě nebo na vesnici trávili podzimní dny, když jste byli malí.

ZÁPISY ZE SCHŮZÍ

ČÍSLO: 6.

DATUM: 28. 7. 2014

PŘÍTOMNI: Ing. Milan Minář – ředitel, Mgr. Lenka Jakešová – VSÚ,

Ludmila Dostálková – nutriční terapeutka a klienti Domova.

PRŮBĚH:

1. Pan ředitel hovořil s klienty o stavebních úpravách, které proběhly nebo probíhají před a za Domovem. Na horním parkovišti byla dokončena v rámci reklamace meliorace (odvodnění) Budovy. V září zahradnická firma dosadí poničené květiny a dřeviny. Před Domovem bude **po dobu několika měsíců omezen provoz pod altány, z důvodu montáže zastřešení a zaclonění terasy.**

2. Nutriční terapeutka připomenula klientům pitný režim – nově jsou vždy v **Út a Čt ve vířících a na patrech podávány džusy ze zmrazené zeleniny a ovoce a Po, St a Pá jsou volně k dispozici vody s citronem či pomerančem apod.** Dále připomněla, že na patrech v **jídelničkách se stravují klienti, kteří se ze zdravotních důvodů nemohou stravovat v hlavní jídelně.** Na patrech přibýly pro uchování studených večeří nové lednice. Klienti byli požádáni **o donášku svých oblíbených receptů např. na oblíbená jídla či různé buchtý apod.,** které kuchyně může upéct všem klientům na svačiny. Klienti žádali více letních salátů k jídlům.

3. Připomenutí minulé schůze obyvatel, přečtení a podepsání zápisu ze schůze.

4. V knihovně Domova jsou k zapůjčení 2 DVD přehrávače na zapůjčení klientům do pokoje. Dále je tam možné si zapůjčit DVD s různými žánry. Pokud by měl někdo zájem, ať osloví pracovníky sociálního úseku nebo pana Skalického.

5. Volná diskuse.

Zapsala dne 29. 7. 2014: Mgr. Lenka Jakešová

KONTAKTY

DOMOV PRO SENIORY (TEL. 465 503 ...)

*MIMO DOMOV SE VŽDY VOLÁ PŘES 9, UVNITŘ DOMOVA SE VOLÍ
JEN LINKA (NAPŘ. SESTERNA 020).*

Ředitel: Ing. Milan Minář

linka: 001

e-mail: reditel@soslla.cz

Vrchní sestra: Anna Tručková

linka: 002

e-mail: vrchni.sestra@soslla.cz

Sociální pracovnice:

Mgr. Lenka Jakešová

linka: 006

e-mail: soc.pracovnik@soslla.cz

Vedoucí technického úseku:

Marta Šifrová

linka: 005

e-mail: vtu@soslla.cz

Pokladní: Pavla Antesová

linka: 009

e-mail: mzdy@soslla.cz

Úřední hodiny pokladny:

Po: 13:00 – 16:30 hod.

Út: 9:00 – 12:00 hod.

St: 12:30 – 14:30 hod.

Čt: 9:00 – 12:00 hod.

(nebo dle tel. dohody)

Sesterna: linka: 020

Kantýna/recepce: linka: 015

Prádelna: linka: 011

DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA

Jednotné číslo tísňového volání	112
Hasiči	150
Záchranná služba	155
Policie	158
Městská policie	156
Život 90 senior telefon	800 157 157
Elpida – zlatá linka seniorů	800 200 007
Bílý kruh bezpečí	257 371 110

VTIP

Nově jmenovaný ředitel sedí ve své kanceláři, přehrabuje se papíry na stole, když v tom někdo zaklepe na dveře. Ředitel chce udělat dojem, řekne moment, zvedne sluchátko, pak řekne dále, načež vstoupí borec v montérkách, a ředitel přikryje dlaní sluchátko a řekne mu moment, potom do sluchátka říká:

„Spolehněte se, pane ministře, všechno je zařízené, kdyby byly nějaké problémy, tak zavolejte.“

Položí telefon a říká: „Vy byste potřeboval co?“

A borec v klidu: „Já jsem Vám přišel zapojit telefon.“

